

POSTANOWIENIE

Dnia 21 kwietnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Dończyk

w sprawie z powództwa F. Z.
przeciwko K. R. i X. R.
o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 21 kwietnia 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 25 stycznia 2021 r., sygn. akt I ACa [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) nie obciąża powoda kosztami postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Określone w art. 398⁴ § 2 wymaganie uzasadnienia w skardze kasacyjnej wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania zostaje spełnione, jeśli skarżący wykaże, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być zatem osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które –

zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. - będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W skardze kasacyjnej wniesionej od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 25 stycznia 2021 r. powód F. Z. oparł wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania na przesłance określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Zgodnie z ugruntowanym w orzecznictwie Sądu Najwyższego poglądem, za istotne zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. uznaje się zagadnienie nowe i dotychczas niewyjaśnione. Zagadnienie to musi mieć charakter istotny i być zagadnieniem ściśle jurydycznym, tj. dającym się przedstawić w sposób syntetyczny i oderwany od kontrowersji dotyczących ustaleń faktycznych lub oceny dowodów (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 grudnia 2008 r., III CSK 285/08, ICBSN 2009, nr 4, s. 48). Chodzi przy tym o zagadnienie o charakterze abstrakcyjnym, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju jurysprudence, a jego rozstrzygnięcie będzie miało znaczenie nie tylko dla oceny konkretnej, jednostkowej sprawy, ale także dla innych podobnych spraw. Z tej przyczyny przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej z powołaniem się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) wymaga wykazania przez skarżącego, że w sprawie występuje zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa.

Powyższych wymagań nie spełnił skarżący powołując się na istotne zagadnienia problemowe, które w jego ocenie występują przy określeniu zakresu znaczeniowego pojęcia „rażąca niewdzięczność” jako wyrażonej w art. 898 § 1 k.c. przesłanki odwołania darowizny. We wszystkich zagadnieniach problemowych wyróżnionych we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący podejmuje się próby wykazania, że stan rażącej niewdzięczności, który uzasadnia odwołanie darowizny przez darczyńcę, obejmuje także te sytuacje, gdy obdarowany dysponuje (a jego małżonek prezentuje postawę bierną) przedmiotem darowizny sprzecznie z jego społeczno-gospodarczym przeznaczeniem oraz z pominięciem

woli darczyńcy co do sposobu dysponowania otrzymaną darowizną. Już w samym uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący dostrzega, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego w zasadzie występuje jednolite podejście interpretacyjne, w którym stan rażącej niewdzięczności odnosi się do relacji interpersonalnych między darczyńcą a obdarowanym (zachowania obdarowanego wobec darczyńcy) (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 listopada 2020 r., II CSK 57/19, nie publ.; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 2020 r., V CSK 628/19, nie publ.; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 lutego 2020 r., V CSK 428/19, nie publ.; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 października 2019 r., V CSK 210/19, nie publ.; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2019 r., III CSK 315/18, nie publ.). W związku z tym, wbrew sugestii strony skarżącej, kwestii sposobu dysponowania przez obdarowanego przedmiotem jego własności (przedmiotu darowizny) *per se* nie można kwalifikować jako przesłanki rażącej niewdzięczności z art. 898 § 1 k.c. bez jednoczesnego wywiedzenia, iż takowy ma przełożenie na kształtowanie się relacji interpersonalnych obdarowanego z darczyńcą w stopniu uzasadniającym uznanie, iż takie zachowanie jest rażąco naganne pod względem moralnym. Ponadto zaznaczyć należy, że z ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd Apelacyjny w (...), którymi to Sąd Najwyższy jest związany na podstawie art. 398¹³ § 2 k.p.c., wynika, iż podstawą konfliktu między stronami postępowania było mylne wyobrażenie powoda o treści zawartej przez niego umowy darowizny, a postępowanie dowodowe nie wykazało, aby pozwani utrudniali powodowi wykonywanie służebności, ani by dopuścili się względem powoda zachowań mogących spełniać przesłankę rażącej niewdzięczności obdarowanego. Podkreślić należy, że podstawą sformułowanych zarzutów naruszenia prawa materialnego wypełniających pierwszą podstawę skargi kasacyjnej z art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c. nie jest stan faktyczny ustalony w sprawie przez Sądy *meriti*, lecz stan faktyczny, który zdaniem skarżącego powoda, powinien być ustalony w sprawie. Tymczasem podstawę oceny Sądu Najwyższego zasadności zarzutów naruszenia prawa materialnego podniesionych w skardze kasacyjnej jest zawsze stan faktyczny ustalony przez sąd drugiej instancji.

Wskazać także należy, że nie zachodzi nieważność postępowania, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę – w granicach zaskarżenia - z urzędu (art. 398¹³ § 1 k.p.c.).

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.). W przedmiocie kosztów postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 102 w zw. z art. 108 § 1, 391 § 1 i 398²¹ k.p.c. mając na względzie stan majątkowy skarżącego oraz okoliczność, że podłożeniem niniejszej sprawy jest konflikt o charakterze rodzinnym.